

Ekte syntetisk

TEKST

Bjørnar Olsen

PSY
KOL
OGI

PUBLISERT 31. januar 2007

Det ekte verdsettes enten det gjelder menneskelige kvaliteter eller majones, og det slår inn på alle livets arenaer. Det er polyester kontra ull, piller kontra terapi, margarin kontra meierismør, chartertur kontra backpackin', Dressmann kontra skreddersøm, silikon kontra fettvev.

«Det ekte verdsettes enten det gjelder menneskelige kvaliteter eller majones»

Og vær trygg på at det ekte fremstår som godt, enten det gjelder mat eller moral. For moralen ligger der: Det ekte er sant, det syntetiske falskt. Der det ekte står for noe og veier tungt, er det syntetiske veiet og funnet for lett. Det ekte kan man feste sin lit til, siden det holder stand, er forankret og forblir. Det syntetiske er derimot lett, flytende og flyktig. Mens det ekte synker inn, flyter det lette til overflaten, ja, det nærmest støtes ut av organismen lik et fremmedlegeme.

Det ekte livet finner vi altså i dybden, og det er vel derfor det onde så gjerne skal tas ved roten. Her holder det ikke å trimme problemet i kantene, hvis ondt med ondt skal fordrives. For sannheten er smertefull, i hvert fall siden bryteren og filosofen Platons tid. Mens legemiddelindustrien tilbyr syntetiske løsninger på ekte problemer, krever vi at sannheten skal ses rett i hvitøyet. Det er Prozac kontra sjel, en kamp mellom bantam og tungvekt selv i vår sekulariserte, overmedisinerte del av verden.

Det ekte er dessuten originalt, ikke en verdiløs kopi eller enda verre: en forfalskning. I det originale finnes det opprinnelige, det som er opphavet til noe. Derfor må vi se oss tilbake, for å finne den historiske årsaken til det hele. Slik fremstår det ekte som autentisk, og kan derfor naturlig nok ikke oppleves på pakketurer. For er tilgangen til vårt minne eller feriested for enkelt, sås det tvil om dets autenticitet. I stedet må vi traske til den innerste, mest utilgjengelige delen av vår klode eller vårt sinn, for å sikre oss et bilde av hvordan det hele *egentlig* er.

Bare slik kan vi tydeligvis møte den uberørte og ubesudlete (menneske) naturen – uten tanke på at også naturen er estetisert, der vi vandrer fra utkikkspunkt til utkikkspunkt, fra fotomotiv til fotomotiv, fra kasusstudie til kasusstudie. For diskrepansen mellom terapiens og livets forvirrede, langsomme retningsløshet, og de redigerte biografiers og lærebøkers fremstilling av autenticitet, gir et bilde av det ekte som de mest

iøynefallende snapshotsene. Livets autentiske øyeblikk er estetisert og behandlet i Photoshop, og reality-TV er nøye planlagt gjennom casting, regi og mangfoldige takes og retakes. Bare slik kan vi oppleve ekte menneskers sanne følelser.

Selv spørsmålet om silikon blir et spørsmål om det originale, det opprinnelige. «Du er original og verdt noe i deg selv.» Til tross for dine voksende bukselinninger, appelsinhud og øyeposer. Legg deg under kniven og du er ikke ekte lenger, det ligger jo i navnet: *Plastisk* kirurgi. Og vi sammenligner det hele med Barbie, denne uhumskheten i forvrengt kvinnesyn og falske proporsjoner.

Nei, det gjelder å være naturlig, og ikke tilføre kroppen noe. For kroppen er et hellig tempel som forteller deg hva du trenger. Ikke «boost» kroppen eller sinnet på noe vis, ligg unna steroider, medisiner og designer drugs. Skal den tilføres noe, er det naturmedisin, steinalderkost eller økologiske produkter. Ja, faktisk er den enkleste måte å selge noe på å putte ordene organisk, autentisk og originalt på bokens omslag eller preparatets innpakning.

Vend oppmerksomheten mot selvhjelpsbøkens verden, og lær at om du bare lytter godt nok, så vil du høre ditt indre, autentiske selv rope på deg, langt der innenfra; et selv som selvsagt er både spesielt og unikt, ja, noe helt originalt! Og når du først er i lyttemodus: Er du i tvil om hva som er rett og godt her i livet, lytt til dine egne følelser og følg disse, de forteller deg alt hva du trenger å vite. Ingen grunn til å ta hensyn til omverdenen; nei, i stedet bør du vende deg innover mot kjernen, mot sannheten, mot barnet i deg. For barnet i deg er rent og ekte; det er ikke fordervet og smittet av samfunnets og kulturens autoriteter slik tilfellet er med våre kunstige sosiale rolle og vaner. Barnet forteller deg sannheten, og det setter vi tydeligvis pris på, siden alle jakter på dette indre barnet. Ja, vi setter så pris på dette budskapet at vi er villig til å betale dyrt for å bli den vi allerede er. Eller enda mer valuta for pengene: å få lov til å bli mer av den unike, originale personen vi allerede er. Målet er ikke forandring, kun en foredling av ditt ekte og sanne jeg, slik at barnet i deg få lov til å vokse seg (krav) stort. «Du bestemmer ikke over meg,» sier vi alt i barnehagen, og synger «Fuck you I won't do what you tell me» sammen med Rage Against the Machine etter hvert som vi vokser til.

Nei, det vil ta tid før noen overbeviser oss om at det er verdt å lete etter vår ytre voksne i stedet, når det er så langt enklere, mer spennende og innbringende å være original, autentisk og ekte. Det er vel derfor en ekte vinner som Grandiosa i sin jingle slår fast: Vi snakker ekte kjærlighet!

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 44, nummer 2, 2007, side 168-169

TEKST

Bjørnar Olsen, Sjefredaktør